

OPRACOWANIA lektur szkolnych

dla klas 1–3 szkoły podstawowej

**DUŻE
LITERY**

Książka zawiera
opracowania wszystkich
obowiązkowych
lektur z podstawy
programowej

OPRACOWANIA lektur szkolnych

**dla klas 1–3
szkoły podstawowej**

SPIIS TREŚCI

WSTĘP	4
-------------	---

PROZA – EPIKA	5
---------------------	---

Hans Christian Andersen Baśnie	7
---	---

Brzydkie kaczątko	10
-------------------------	----

Dziewczynka z zapalkami	16
-------------------------------	----

Królowa Śniegu	20
----------------------	----

Stokrotka	28
-----------------	----

Justyna Bednarek Niesamowite przygody dziesięciu skarpetek (czterech prawych i sześciu lewych)	32
---	----

Alina i Czesław Centkiewiczowie Zaczarowana zagroda	77
--	----

Waldemar Cichoń Cukierku, ty łobuzie!	85
--	----

Agnieszka Frączek Rany Julek! O tym, jak Julian Tuwim został poetą	93
---	----

Mira Jaworczakowa Oto jest Kasia	103
---	-----

Grzegorz Kasdepke Detektyw Pozytywka	112
---	-----

Leszek Kołakowski Kto z was chciałby rozweselić pechowego nosorożca?	119
---	-----

Barbara Kosmowska Dziewczynka z parku	127
--	-----

Maria Krüger Karolcia	137
--------------------------------------	-----

Astrid Lindgren Dzieci z Bullerbyn	148
---	-----

Hugh Lofting Doktor Dolittle i jego zwierzęta	170
--	-----

Marcin Pałasz Sposób na Elfa	181
---	-----

Joanna Papużyńska Asiunia	194
--	-----

Danuta Parlak Kapelusz Pani Wrony	206
--	-----

Roman Pisarski O psie, który jeździł koleją	225
--	-----

Janina Porazińska Pamiętnik Czarnego Noska	238
---	-----

Maria Terlikowska Drzewo do samego nieba	249
---	-----

Barbara Tylicka <i>O krakowskich psach i kleparskich kotach – polskie miasta w baśni i legendzie</i>	260
Łukasz Wierzbicki <i>Afryka Kazika</i>	284
Łukasz Wierzbicki <i>Dziadek i niedźwiadek. Historia prawdziwa</i>	300
WIERSZY – LIRYKA	313
Jan Brzechwa <i>Brzechwa dzieciom</i>	316
<i>Samochwała</i>	318
<i>Skarżypyta</i>	320
<i>Kłamczucha</i>	322
<i>Leń</i>	324
<i>Pytalski</i>	326
<i>Zapałka</i>	328
<i>Kwoka</i>	330
<i>Jajko</i>	332
<i>Globus</i>	334
<i>Arbuz</i>	336
Julian Tuwim <i>Wiersze dla dzieci</i>	339
<i>Dwa wiatry</i>	341
<i>Cuda i dziwy</i>	343
<i>Abecadło</i>	345
<i>Figielek</i>	347
<i>Ptasie radio</i>	349
Danuta Wawilow <i>Najpiękniejsze wiersze</i>	352
<i>Kałużyści</i>	354
<i>Niewidzialna plastelina</i>	356
<i>Zapach czekolady</i>	358
<i>Moja siostra królewna</i>	362
ODPOWIEDZI	366

WSTĘP

Książka, którą trzymasz w ręku, zawiera opracowania wszystkich lektur, które poznasz na lekcjach języka polskiego w klasach 1–3 szkoły podstawowej. Dzięki nim przypomnisz sobie ich treść i problematykę.

Książka dzieli się na dwie części – w pierwszej omawiamy utwory napisane prozą, w drugiej wybrane wiersze Jana Brzechwy, Juliana Tuwima i Danuty Wawiłow. Każdą z części poprzedza krótki wstęp, w którym znajdziesz najważniejsze pojęcia, bardzo przydatne przy omawianiu lektur. Przypomnisz sobie, kim jest narrator, a kim podmiot liryczny, a także po czym rozpoznać powieść lub inny utwór prozatorski, a po czym wiersz.

Każdej lekturze poświęciliśmy osobny rozdział, w którym znajdziesz:

- ▶ ciekawe informacje o autorze,
- ▶ krótkie streszczenie,
- ▶ najważniejsze informacje o czasie i miejscach akcji,
- ▶ graficzno-opisową charakterystykę głównego bohatera,
- ▶ krótkie omówienie pozostałych postaci,
- ▶ ilustrowaną linię czasu, na której zaznaczyliśmy kolejność wydarzeń,
- ▶ pytania sprawdzające znajomość lektury (prawidłowe odpowiedzi znajdziesz na końcu książki).

Dzięki tej książce bez trudu przygotujesz się do lekcji i sprawdzianów, przyda się także przy odrabianiu zadań domowych i może się okazać niezastąpioną pomocą podczas nauki zdalnej. Pamiętaj jednak, że nic nie zastąpi lektury książek. Czytając tylko streszczenia i opracowania, nie dowiesz się, jak świetnie zostały napisane, ominą cię wybuchy śmiechu, refleksje i wzruszenia.

Aby przekonać cię, że naprawdę warto czytać, każdy rozdział otwieramy krótkim cytatem z początku lektury, a po streszczeniu zamieszczamy zaproszenie do czytania zatytułowane *Przeczytaj! Naprawdę warto!* Z kolei na końcu rozdziału znajdziesz *Fajne zdania do zapamiętania* – małe podsumowania zawierające zachętę do samodzielnego odkrywania walorów lektury.

PROZA – EPIKA

Powieści, opowiadania, pamiętniki oraz wiele innych utworów pisanych prozą należy do rodzaju literackiego zwanego **epiką**. Jest to jeden z trzech rodzajów literatury.

Aby dowiedzieć się, czy dany utwór należy do epiki, powinniśmy wyodrębnić w nim **narratora**, czyli opowiadacza, a także rozpoznać elementy tzw. świata przedstawionego – **bohaterów, fabułę, akcję, wątki i zdarzenia**.

Narrator (inaczej opowiadacz) jest postacią utworzoną przez autora książki. To on opowiada o wydarzeniach, postaciach, akcji, umiejscawia swoją opowieść w określonym czasie.

- ▶ **pierwszoosobowy** – pisze w pierwszej osobie i nam się przedstawia, jest jednym z bohaterów, najczęściej głównym. Takiego narratora spotkasz w *Asiuni* Joanny Papuzińskiej, *Dzieci z Bullerbyn* Astrid Lindgren, czy *Sposób na Elfa* Marcina Pałasza.
- ▶ **trzecioosobowy** – pisze w trzeciej osobie, nie ujawnia się i nie angażuje w opisywane przez siebie wydarzenia. Przeważnie jednak wie o wszystkim, co się dzieje, wtedy mówimy, że jest wszechwiedzący. Tak jest np. w książkach *Kapelusz Pani Wrony*, *Oto jest Kasia*, czy *Karolcia*.

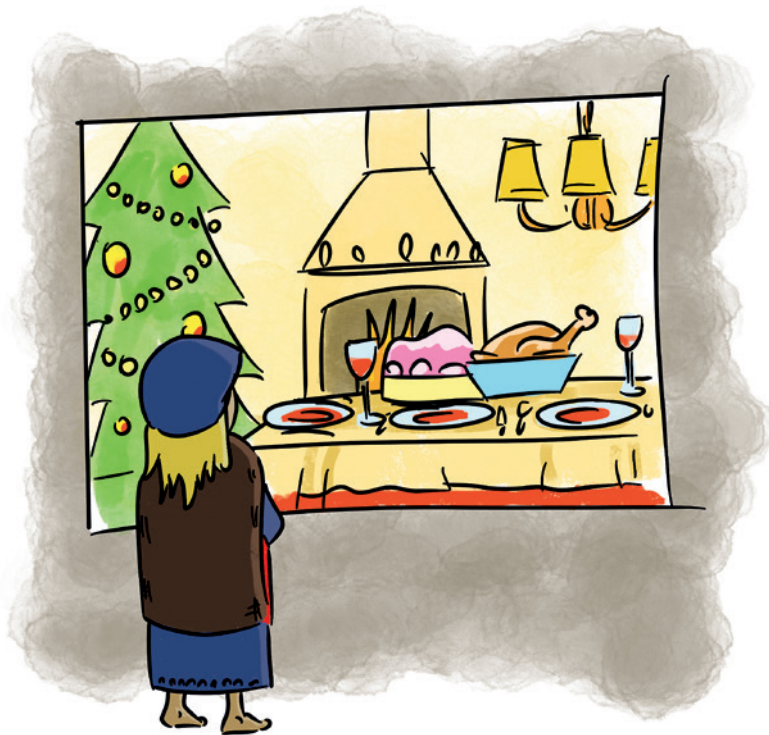
Na świat przedstawiony, czyli wszystko to, co znajdziemy w utworze, składają się:

- ▶ **Fabuła** – wszystkie wydarzenia, wątki, postacie.
- ▶ **Akcja** – układ zdarzeń, które prowadzą do jakiegoś celu, przeważnie rozwiązania sprawy, np. w opowiadaniu *Kapelusz Pani Wrony*:
- ▶ **Wątek** – to układ zdarzeń skupiony wokół jednej lub kilku postaci; utwory mogą mieć jeden wątek (tak jest w opowiadaniach) lub kilka wątków (tak jest w powieściach).
- ▶ **Zdarzenie** – wiąże się z jedną lub kilkoma bohaterami, np. spotkanie Kazika z gepardem (*Afryka Kazika*), aresztowanie mamy Asiuni (*Asiunia*).

- ▶ **Bohater** – to postać fikcyjna, o której opowiada narrator utworu, może być fantastyczna, np. czarownica z baśni, wodnik, rusałka, albo wywodzić się z realnego świata czy być osobą realnie istniejącą, np. bohaterka książki *Asiunia* to mała Joanna Papuzińska, która opowiada o swoim życiu w czasach dzieciństwa.

Gatunki epickie, które prezentują omawiane na lekcjach lektury:

- ▶ **Powieść** – dłuższy utwór pisany prozą, ma wiele wątków i występuje w niej wielu bohaterów.
- ▶ **Opowiadanie** – krótszy utwór pisany prozą, ma jeden wątek skupiony wokół głównego bohatera. Niekiedy książka składa się z kilku bądź kilkunastu opowiadań, tak jest np. w *Kapeluszu Pani Wrony*.
- ▶ **Baśń** – dłuższy utwór pisany prozą zawierającym elementy fantastyczne (zob. s. 8).
- ▶ **Legenda** – dłuższy utwór pisany prozą, który opowiada o zdarzeniach historycznych i zawiera cudowne lub fantastyczne motywy.
- ▶ **Pamiętnik** – dłuższy tekst pisany prozą, ukazujący zdarzenia, w których brał udział sam narrator (albo był ich świadkiem) – pisze o nich w pierwszej osobie, przedstawia swoje przeżycia z danego okresu, np. tygodnia lub miesiąca. W pamiętniku przedstawiamy wydarzenia, w których sami braliśmy udział lub byliśmy ich świadkami, opisujemy przeżycia i uczucia z danego okresu, np. tygodnia.

Baśnie

Hans Christian Andersen

O autorze

Hans Christian Andersen (1805–1875), który przyszedł na świat w ubogiej duńskiej rodzinie, w dzieciństwie najbardziej lubił słuchać niezwykłych baśniowych historii opowiadanych mu przez babcię, bawić się zabawkami, które robił dla niego tata, i marzyć o tym, że kiedyś zostanie aktorem. Aby zarobić trochę grosza, popisывał się tańcem i śpiewem w bogatych domach, a kiedy skończył 14 lat, pojechał do Kopenhagi, by spełniać swe marzenia. Uczył się w szkole baletowej, pisał sztuki teatralne i powieści. Dzięki pomocy zamożnych osób oraz stypendium królewskiemu ukończył dobrą szkołę i studia. Jedną z jego pasji było podróżowanie – zwiedzał Europę, Azję i Afrykę. Pisał powieści oraz sztuki teatralne i nawet nie przypuszczał, że światową sławę przyniosą mu baśnie – ich pierwszy zbiór ukazał się w 1835 roku i od razu zachwycił najmłodszych. Kolejne serie baśni ukazywały się przez prawie 40 lat i były tłumaczone na 80 języków. Ich odbiorcami są nie tylko dzieci. Mądrą życiową naukę czerpią z tych pięknych opowieści również dorośli, bo przecież każdy lubi czytać bajki...

Jeśli masz kłopoty z pisaniem i czytaniem, wiedz, że miał je również Hans Christian Andersen. Był dyslektykiem!

A to ciekawe...

Autorom najpiękniejszych utworów dla najmłodszych co dwa lata przyznaje się międzynarodową nagrodę – Medal im. Hansa Christiana Andersena.

Przeczytaj! Naprawdę warto!

- ▶ Lektura baśni to fascynująca podróż do świata wyobraźni, fantazji, magii i czarów.
- ▶ W baśniowych opowieściach są zawarte mądre i pouczające treści.
- ▶ Autorzy baśni uczą nas, jak odróżniać dobro od zła, pokazują, że dobro wygrywa, a zło zostaje pokonane, zaś mądrość zwycięża głupotę.
- ▶ Dobrzy i szlachetni bohaterowie baśni mogą być dla nas wzorem uczciwego, sprawiedliwego postępowania.
- ▶ Dzięki lekturze baśni przekonujemy się, że za zło czeka kara, a kłamstwo zawsze wychodzi na jaw.

To i owo o baśni

Baśń jest dłuższym utworem pisanym prozą, pełnym magii i czarów.

Pojawiają się w niej dobre wróżki i złe czarownice, niezwykle wydarzenia i przedmioty.

W baśniach spotykamy:

- ▶ bohaterów ze świata fantazji, np. elfy, wróżki, wodniki, krasnoludki
- ▶ bohaterów ze świata realnego, np. król, pies, kot
- ▶ przedmioty mające czarodziejską moc, np. latający dywan, czapka niewidka, różdżka
- ▶ cudowne motywy, np. człowiek zapada w stuletni sen albo zmienia się pod wpływem czarów w zwierzę

W baśniach zwykle wszystko kończy się dobrze.
Dobro walczy w nich ze złem i najczęściej zwycięża.

Bohaterami baśni są zwierzęta, które mówią, myślą i zachowują się tak jak ludzie. Taki zabieg zastosowany w opowieści jest nazywany **uosobieniem**.

Czas akcji w baśniach jest trudny, a nawet niemożliwy do dokładnego określenia. Baśniowe wydarzenia rozgrywają się dawno, dawno temu... Niekiedy opowiadacz informuje, że akcja przebiega o określonej porze roku i dnia, np. zimą.

Miejsce akcji jest w baśniach wiele, nie wiemy jednak, gdzie tak naprawdę dzieją się wydarzenia. Najczęściej mamy bardzo ogólne informacje, np. w pewnym mieście, w pałacu Królowej Śniegu, w lesie, w dawnym królestwie, w ogrodzie, w domu staruszki, na północy.

Najstynniejsze baśnie Andersena

- ▶ *Brzydkie kaczątko*
- ▶ *Bzowa babuleńka*
- ▶ *Królowa Śniegu*
- ▶ *Mała syrenka*
- ▶ *Księżniczka na ziarnku grochu*
- ▶ *Dziewczynka z zapałkami*
- ▶ *Nowe szaty cesarza*
- ▶ *Słownik*
- ▶ *Calineczka*
- ▶ *Chojnka*
- ▶ *Latający kufer*
- ▶ *Pasterka i kominiarczyk*
- ▶ *Dzielny cynowy żołnierz*
- ▶ *Kalosze szczęścia*
- ▶ *Świniopas*
- ▶ *Stokrotka*

Brzydkie kaczątko

Tak to się zaczyna...

„Tego roku lato było piękne! W swym gnieździe na liściach łopianu, nad stawem, siedziała kaczką. Wysiadywała pisklęta i bardzo się nudziła, gdyż nikt jej nie odwiedzał”.

Bardzo krótkie streszczenie

W gnieździe nad stawem kaczką wysiadywała jaja. Z czasem zaczęły się z nich wykluwać śliczne żółte pisklęta. Z ostatniego jaja na świat wydostało się **szare, brzydkie i niezdarne kaczątko**.

Wszyscy śmiali się z niego, rodzeństwo biło je, popychało i szturchało dziobami. Kiedy kaczątko podrosło, ich matka przedstawiła je mieszkańcom podwórka. Oni także dokuczali brzydkiemu maleństwu, aż w końcu nawet sama mama kaczką zaczęła się go wstydzić. Zrozpaczone kaczątko postanowiło **uciec z podwórka**.

Po pewnym czasie trafiło do domku staruszki, ale i tam nie było dobrze traktowane, musiało znosić wiele przykrości od ulubieńców gospodyni – kury i kota. Uciekło nad staw, gdzie z zachwytem podziwiała przepiękne białe łąbiedzie. **Nadeszła zima** i biedne kaczątko z pewnością zamarzłoby na stawie, gdyby nie pewien wieśniak, który je znalazł i zabrał do domu. Przerażone narobiło szkód w gospodarstwie i uciekło. Z trudem przetrzymało w pobliskich zaroślach, a kiedy nadeszła wiosna, zaczęło odzyskiwać siły. Pewnego dnia na stawie znów pojawiły się piękne łąbiedzie. Kaczątko obserwowało je, rozmyślając ze smutkiem o swej brzydocie. Ale ptaki podpłynęły do niego i gładziły je dzióbkami, a stojące przy brzegu dzieci krzyczały, że jest śliczne. Kaczątko przejrzało się w taflę wody – **było pięknym łąbiedziem**. Teraz poczuło się szczęśliwe!

Czas akcji

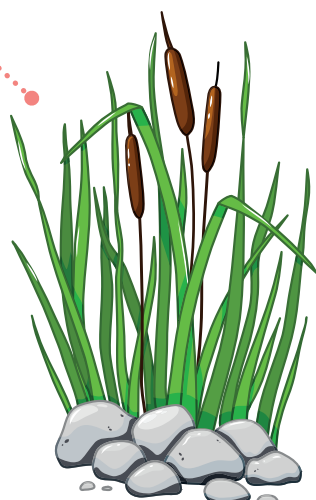
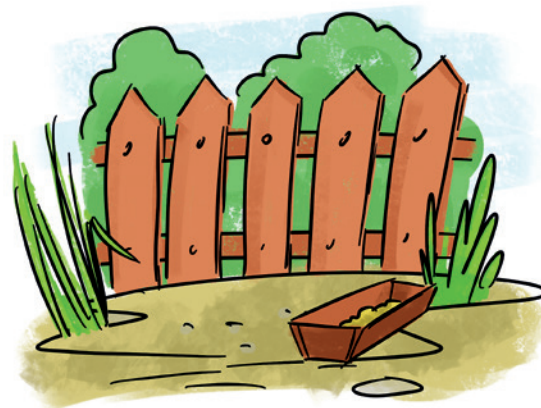
Pisklę wykuło się z jaja wiosną, minął rok, zanim wydorosło i przeobraziło się w łabędzia.

A to ciekawe...

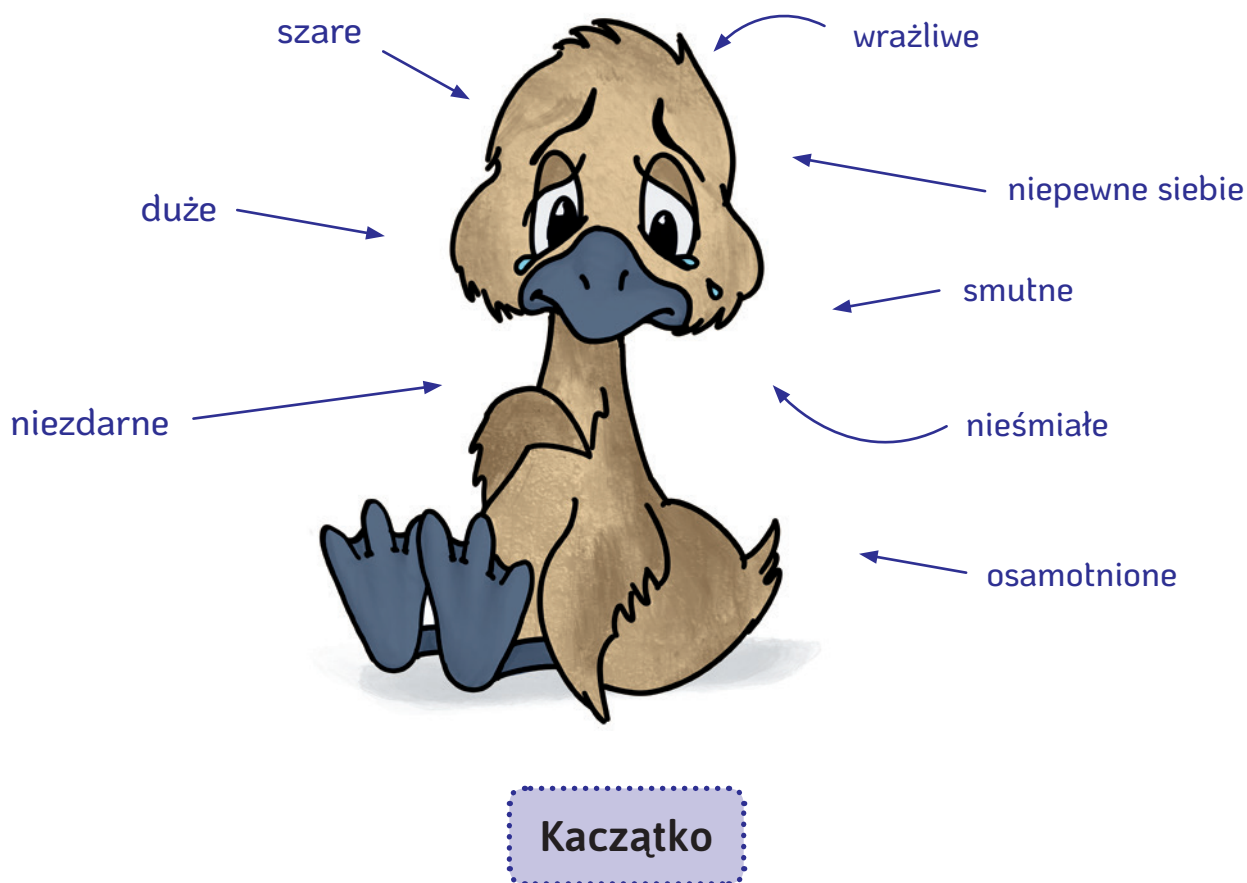
Andersen przypominał troszkę brzydkie kaczątko... Jako chłopiec był wysoki i niezgrabny, miał duże stopy, długi nos i małe, wąskie oczy. Wstydził się swojego wyglądu i źle znosił kpiny kolegów. Marzył o tym, że wyjedzie ze swojego rodzinnego miasteczka Odense, zdobędzie sławę i pieniądze, a wtedy ludzie zaczną go szanować.

Miejsca akcji

- ▶ gniazdo, w którym wykluwają się pisklęta
- ▶ staw
- ▶ podwórko
- ▶ domek staruszki
- ▶ chata wieśniaka
- ▶ zarośla nad stawem

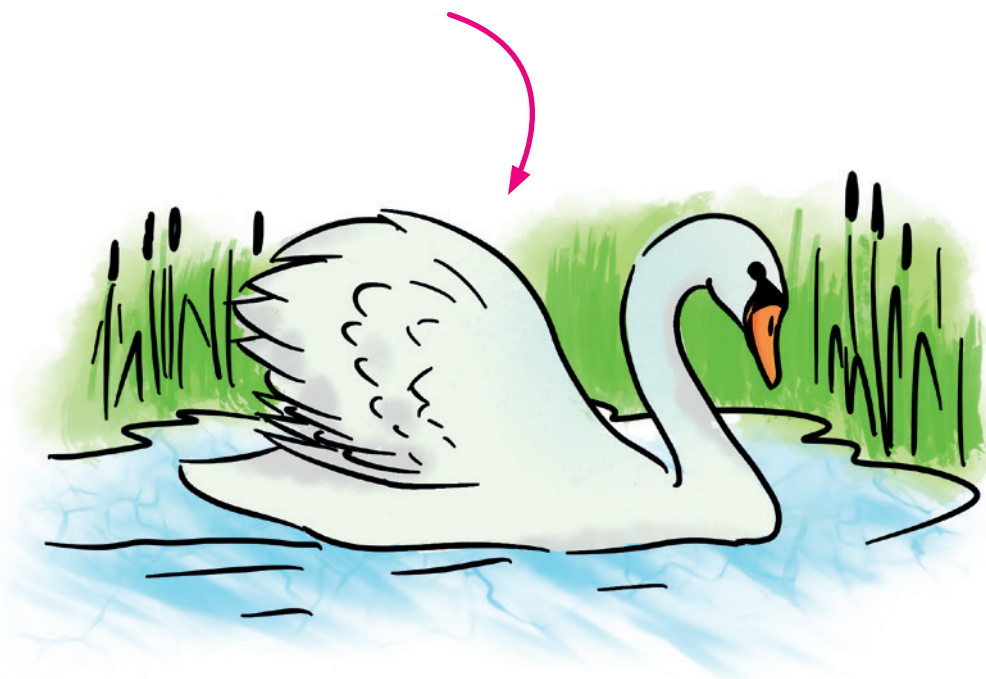
Główny bohater

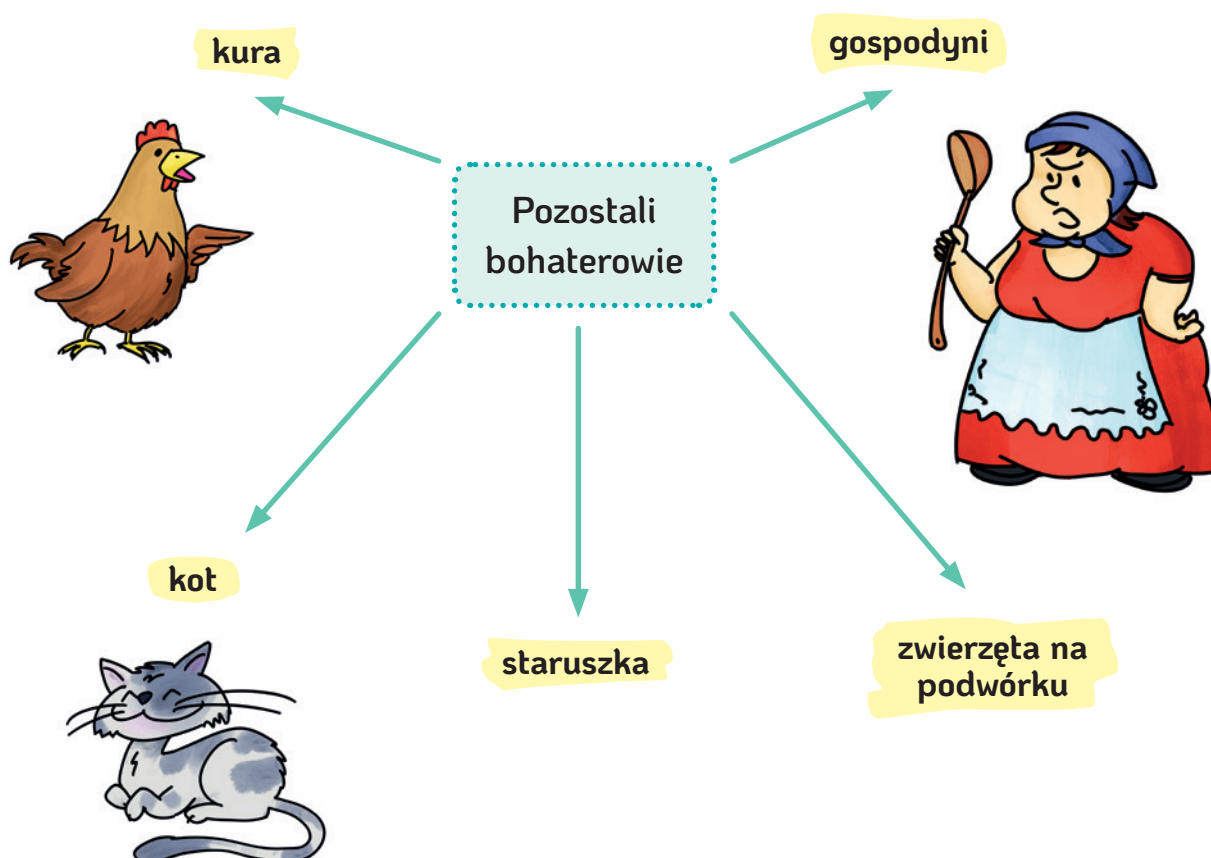
Co jeszcze o nim wiemy?

- ▶ Różni się wyglądem od pozostałych kaczątek i z tego powodu wzbudza kpiny i niechęć innych.
- ▶ Uwielbia wodę, znakomicie pływa – najlepiej ze wszystkich kacząt.
- ▶ Czuje się zrozpaczone, smutne i zawstydzone tym, że jest brzydkie, nikomu niepotrzebne.
- ▶ Ucieka od zwierząt i nieprzychylnych mu ludzi.
- ▶ Podziwia piękne łabędzie i marzy, by być takim jak one.
- ▶ Wiosną odkrywa, że zmieniło się w łabędzia. Od tej pory czuje się szczęśliwe.

zmieniło się w pięknego śnieżnobiałego łabędzia

Pozostali bohaterowie

Kolejność wydarzeń

O czym jest baśń?

To opowieść o pisklęciu, które czuło się nieszczęśliwe, ponieważ wszyscy je wyśmiewali. Ludzie i zwierzęta pogardzali nim, nie chcieli się z nim zaprzyjaźnić tylko dlatego, że wyglądało inaczej. Niektórzy byli dla maleństwa okrutni – wyzywali je, bili, krzyczeli i przeganiali je z miejsca na miejsce. Takie zachowanie nazywamy **nietolerancją** – to brak szacunku i wyrozumiałości dla drugiej osoby.

Wyobraź sobie, jak czuło się kaczątko. Wstydziło się tego, że jest duże i niezdarne, musiało uciekać przed kpina i wyzwiskami. Straciło pewność siebie, było smutne, samotne, nie miało w swoim otoczeniu nikogo życzliwego. Gdy przemieniło się w łabędzia, odzyskało wiarę w siebie.

Nie oceniaj innych po wyglądzie czy ubraniu. Nie liczą się markowe stroje ani bogaty dom. Piękno kryje się we wnętrzu – są nim dobroć serca, zalety charakteru i umysłu.

Fajne zdania do zapamiętania

Doceniaj siebie – jesteś indywidualnością, masz wiele zalet, które sprawiają, że wyróżniasz się na tle rówieśników. Nie rozpaczaj z powodu drobnych porażek, myśl pozytywnie i bądź wyrozumiały wobec innych.

Dziewczynka z zapalkami

Tak to się zaczyna...

„Wielkimi krokami zbliżał się piękny grudniowy wieczór, ostatni dzień starego roku. Wąskimi uliczkami miasta podążała dziewczynka, trzymając w jednej ręce wiązkę zapalek”.

Bardzo krótkie streszczenie

W ostatni dzień roku uliczkami miasta szła **dziewczynka z zapalkami**.

Chciała je sprzedać, by zarobić na chleb dla mamy. W ubogim domu była tylko jedna para butów, więc dziewczynka szła boso. Przystawała przed sklepami, do których wchodził ciepło ubrani przechodnie, aby kupować

noworoczne prezenty. Nikt nie potrzebował zapalek i przez cały dzień nie sprzedała ani jednego pudełka. Po kolei **zapalała zapalki**.

Dawały ciepło przez krótką chwilę, przywoływały wspomnienia – gorącego żelaznego pieca z mosiężnymi drzwiczkami, choinki przystrojonej bombkami i zabawkami, suto zastawionego stołu i uśmiechniętej babci, wyciągającej ręce do wnuczki. Dziewczynce zrobiło się nagle ciepło i błogo. **Poczuła się szczęśliwa**. Następnego dnia

przechodzień zauważył martwe ciało leżące przy murze.

Dziewczynka **zamarzła** na śmierć, a ludzie byli tym bardzo poruszeni.

Czas akcji

Mroźny wieczór ostatniego dnia roku.

Miejsce akcji

Ulica w mieście, którego nazwy nie znamy. Stoją przy niej domy, do których przez okna zagląda zmarznięta dziewczynka.

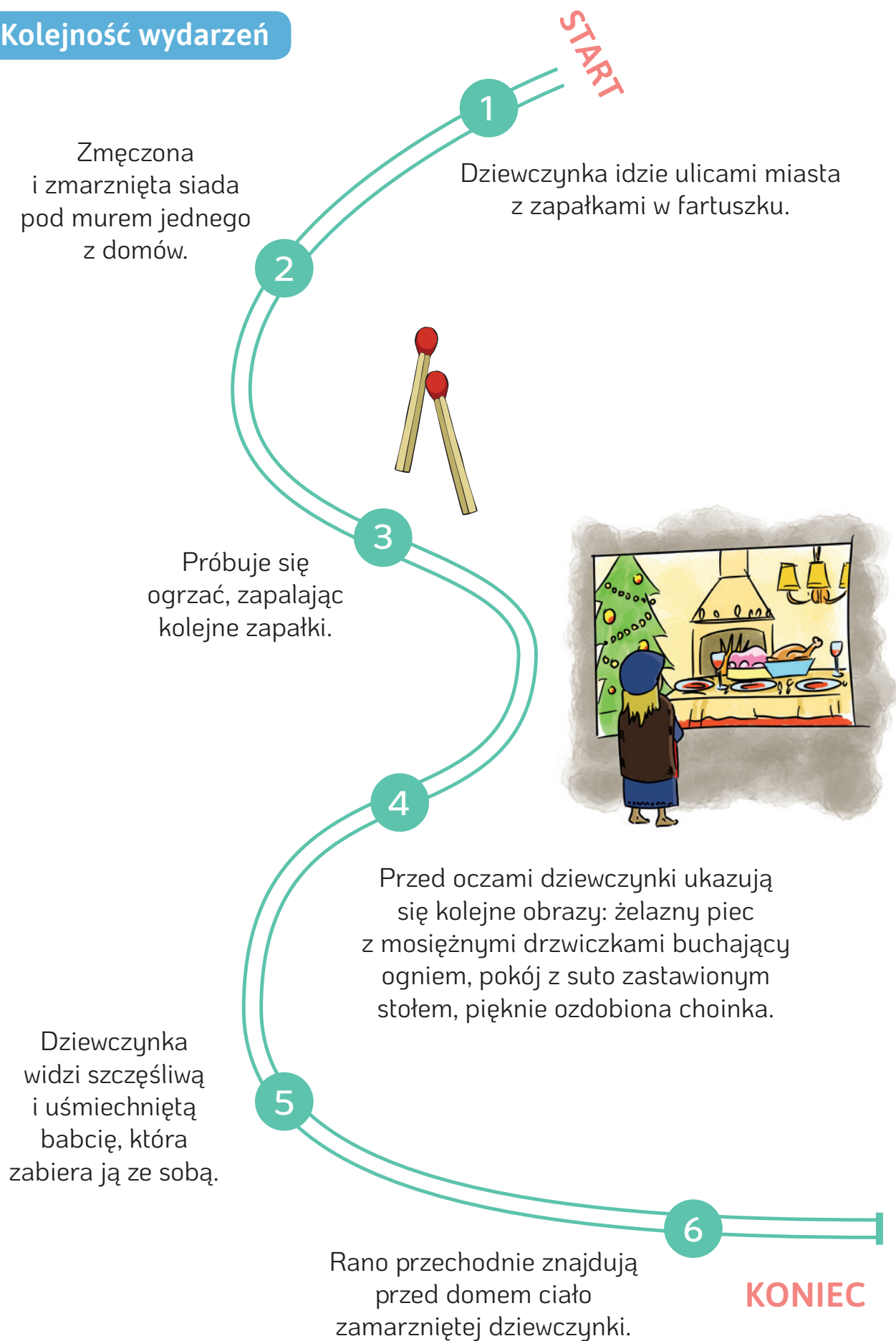
Główna bohaterka

Co jeszcze o niej wiemy?

- ▶ Jest uboga, zaniedbana i głodna.
- ▶ Mieszka w nędznym, zimnym mieszkaniu.
- ▶ Musi sprzedawać zapałki, by zarobić trochę grosza.
- ▶ Boi się powrotu do domu ponieważ nie udało jej się sprzedać ani jednego pudełka zapałek.
- ▶ Czuje się samotna i opuszczona przez bliskich.
- ▶ Marzy o ciepłym, bezpiecznym domu i jedzeniu.
- ▶ Kochała ją tylko babcia, która zmarła.

Kolejność wydarzeń

Szkoda, że ludzie coraz rzadziej piszą listy...
Spójrz, jakie znaczki można by przyklejać
na koperty. Rozpoznajesz te baśnie?

O czym jest baśń?

W sylwestrowy wieczór, kiedy w większości domów mieszkańcy świętują koniec roku przy choince i stole zastawionym smakołykami, tuż obok na ulicy umiera z wyziębienia i głodu mała dziewczynka. Przechodnie mijali ją obojętnie, zajęci własnymi sprawami. Nie interesują się jej nieszczęściem. Autor baśni oskarża dorosłych o to, że nie pomogli dziecku.

Nie zamykaj się w swoim świecie, ale
zwracaj uwagę na otoczenie.

Dziel się dobrem i miłością.

Fajne zdania do zapamiętania

Nie bądź obojętny na los biednych
ludzi i krzywdę zwierząt.

Okazuj życzliwe
wsparcie innym
w potrzebie.

Królowa Śniegu

Tak to się zaczyna...

„Żył sobie niegdyś bardzo złośliwy czarodziej. (...) Wymyślił i zrobił takie sztuczne zwierciadło, iż wszystkie rzeczy piękne i dobre wyglądały w nim szkaradnie, a nawet śmiesznie, ponieważ były wykrzywione, zamazane, niewyraźne, za to złe rzeczy widać w nim było doskonale”.

Bardzo krótkie streszczenie

Pewien **zły czarodziej** zrobił **lustro**, w którym wszystko, co piękne, wyglądało szkaradnie. Kiedy jego uczniowie nieśli lustro do nieba, wypadło im z rąk i roztrzaskało się na miliony kawałków. Jeden z nich wpadł do oka małemu Kajowi i przeniknął do jego serca.

Kaj i Gerda mieszkali na poddaszu kamienicy – każde ze swymi rodzicami. Bardzo się przyjaźnili, ale odkąd chłopcu wpadł do oka **czarodziejski okruch**, bardzo się zmienił i nie chciał już bawić się z Gerdą. Pewnego zimowego dnia ujrzał piękną **Królową Śniegu** jadącą saniami. Przywiązał swoje saneczki do jej zaprzęgu, a konie powiozły go daleko na północ. Wiosną rozpaczona Gerda wyruszyła na poszukiwania chłopca. Zawędrowała do wróżki, która czarami zatrzymała ją u siebie, ale pewnego dnia dziewczynka znalazła w ogrodzie różę i przypomniała sobie o Kaju (róża była jej ulubionym kwiatem) i wyruszyła w dalszą drogę. Wrona, którą napotkała, zaprowadziła ją **do pałacu**, sądząc, że mieszkający w niej książę to Kaj. Gerda dostała tam bućki, złotą karocę i futrzaną mufkę. W lesie Gerdę napadli **zbójcy**, na szczęście uratowała ją **mała rozbójniczka**, córka rozbójnicy. Przebywając u niej,

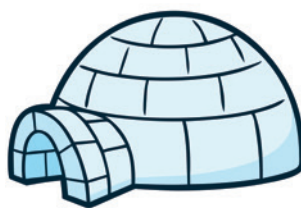
dowiedziała się od gołębi, że Kaj znajduje się na biegunie północnym u Królowej Śniegu, po czym **renifer** rozbójniczki zawiózł ją tam. Po drodze zatrzymali się u pewnej **Laponki**, następnie u jej przyjaciółki **Eskimoski** – dobrej wróżki. W końcu **dotarli do pałacu Królowej Śniegu**. Gerda znalazła tam **Kaja**, który jednak jej nie rozpoznał. Gorące tły Gerdy roztopiły lód w jego sercu, wypłukując czarodziejski okruch. Kaj przypomniał sobie, jak bardzo kochał Gerdę i rodziców. **Oboje** wrócili szczęśliwie do domu.

Czas akcji

Akcja obejmuje wiele miesięcy. Kaj znika zimą, Gerda rozpoczyna poszukiwania wiosną, przez dłuższy czas przebywa u staruszki-wróżki, później długo wędruje w poszukiwaniu Kaja.

Miejsca akcji

- ▶ miasteczko, w którym mieszkają dzieci
- ▶ pokój na poddaszu
- ▶ domek wróżki
- ▶ pałac księcia i księżniczki
- ▶ las i zbójcka kryjówka
- ▶ domek Laponki
- ▶ domek Eskimoski
- ▶ pałac Królowej Śniegu

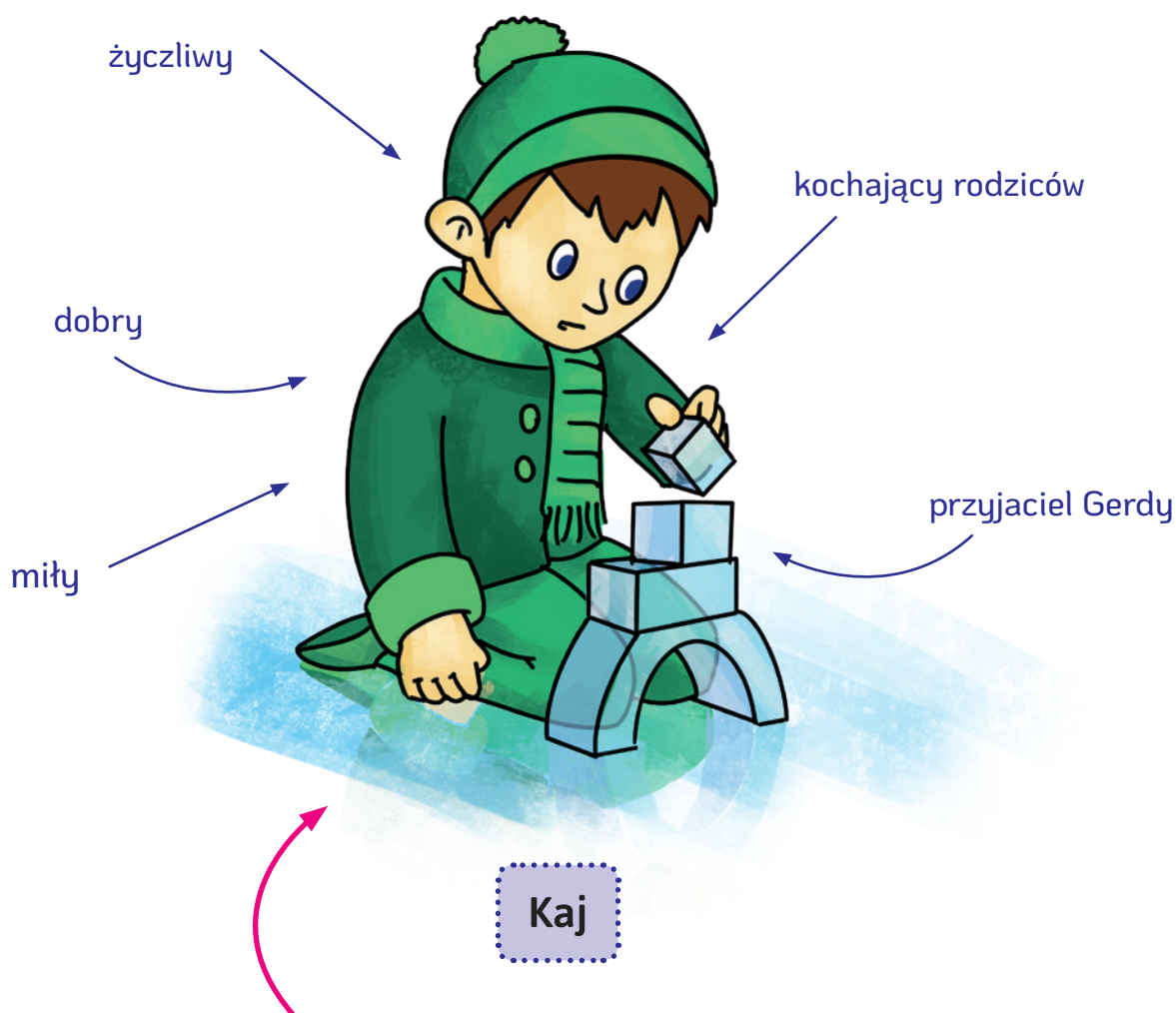

Główni bohaterowie

Co jeszcze o niej wiemy?

- ▶ Mieszka w miasteczku, w mieszkaniu na poddaszu jednego z domów.
- ▶ Przyjaźni się z chłopcem z naprzeciwka – Kajem.
- ▶ Lubi słuchać bajek opowydanych przez babcię.
- ▶ Kocha przyrodę, opiekuje się roślinami w maleńkim ogródku.
- ▶ Najbardziej lubi róże.
- ▶ Wyrusza na niebezpieczną wędrówkę, by odnaleźć przyjaciela.

Kiedy czar przestaje działać, znów zmienia się w miłego, dobrego chłopca.

Co jeszcze o nim wiemy?

- ▶ Mieszka w miasteczku, na poddaszu jednego z domów.
- ▶ Przyjaźni się z dziewczynką z naprzeciwka – Gerdą.
- ▶ Lubi bawić się z przyjaciółką, razem z nią opiekują się różanym ogródkiem.
- ▶ Lubi słuchać bajek opowiadanych przez babcię.
- ▶ Zmienia się pod wpływem czarów (okruch z czarodziejskiego lustra trafia do jego oka, a potem do serca).
- ▶ Zafascynowany Królową Śniegu daje się porwać do jej pałacu.

Pozostali bohaterowie

Wrona – mówi ludzkim głosem, zaprowadziła Gerdę do pałacu księżęcej pary.

Królowa Śniegu – zła, okrutna kobieta mieszkająca w pałacu, w lodowej krainie na północy; porwała Kaja i sprawiła, że zapomniał o ukochanej Gerdzie i rodzicach.

Renifer – zwierzę zbrojniczek, przewiózł Gerdę do ogrodu Królowej Śniegu.

Rozbójniczka – rozkapryszona dziewczynka, córka zbrojników, z natury dobra i szczerą.

Pozostali bohaterowie

Księżę i księżniczka – dobrzy, mili, pragną pomóc Gerdzie, dają jej suknię, mufkę i złotą karetkę.

Wróżka – starsza pani, która zaczarowała Gerdę, zatrzymując ją u siebie.

Eskimoska – dobra wróżka; uznała, że największą mocą Gerdy jest jej dobre serce i miłość do Kaja.

Laponka – dała Gerdzie list do swojej przyjaciółki Eskimoski.

O czym jest baśń?

To opowieść o niezwykłej dziewczynce, która uratowała swojego przyjaciela z rąk złej Królowej Śniegu. Jej potężną bronią w walce o odzyskanie Kaja były miłość i przyjaźń. Nie ulękła się niebezpieczeństw i odmieniła chłopca, roztopiając w jego sercu kawałki lodu.

To także historia o dobrym chłopczyku, który pod wpływem czarów bardzo się zmienił – stał się obojętny na uczucia innych, zapomniał o najbliższych, przestał cieszyć się światem. Jak się okazuje, zło można było zwyciężyć tylko dobrem i miłością.

Przyjaźń jest wielką wartością, a prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie. Przyjacielem jest osoba, z którą rozmawiasz o wszystkim, zwierzasz się jej ze swoich sekretów, często się z nią widzisz i masz do niej zaufanie. Budowanie takiej więzi opiera się na wzajemnej szczerości, życzliwości i szacunku. Przyjaźń to także poznawanie siebie nawzajem i gotowość do niesienia pomocy. Dlatego jeśli twój przyjaciel cię potrzebuje, należy mu pomóc. Jak? Można pocieszać, rozmawiać, wspólnie uczyć się do klasówki. Warto mieć przyjaciela i wzajemnie wspierać się w kłopotach.

Fajne zdania do zapamiętania

Pomyśl o tym, że świat jest piękny i pełen barw. Nie powinieneś być wiecznie niezadowolony z siebie i otoczenia. Niekiedy, tak jak Kajowi, rzeczywistość wydaje się nam szkaradna i okropna. Warto wtedy mieć obok siebie przyjaciela, który pokaże nam, że świat nie jest taki zły, dostrzegać piękno wokół siebie, doceniać przyjaźń, życzliwość, miłość bliskich, cieszyć się każdym dniem, nie odsuwać się od ludzi.

Kolejność wydarzeń

START

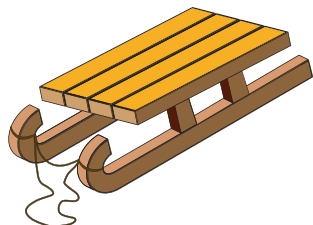
1

Okruch czarodziejskiego lustra wpada do oka Kaja.

2

W zimowy dzień chłopiec wybiera się na sanki.

3

Królowa Śniegu porywa Kaja.

4

Gerda wypływa łódką na poszukiwanie przyjaciela.

5

Wróżka zaczarowuje dziewczynkę i zatrzymuje ją u siebie.

6

Gerda spotyka mądrą wronę.

7

Gerda trafia do pałacu księcia i księżniczki.

KONIEC

Dzieci wracają
do domu.

13

Gerda ratuje Kaja.

12

Renifer rozbójniczki
zabiera Gerdę
do pałacu
Królowej Śniegu.

11

10

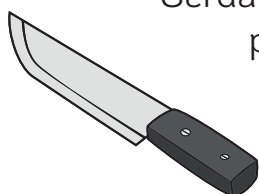
Mała rozbójniczka
ratuje Gerdę i zabiera
ją do siebie.

9

Gerda zostaje napadnięta
przez zbójców.

8

Książęca para daje jej suknię
i karocę na dalszą drogę.

Stokrotka

Tak to się zaczyna...

„Daleko, na wsi, tuż koło drogi, stała altana (...). Przed altaną był mały ogródek kwiatowy z pomalowanymi sztachetami, tuż obok na murawie, wśród najpiękniejszej zielonej trawy, rośla mała stokrotka (...).”

Bardzo krótkie streszczenie

Przy drodze rośla **stokrotka**. Cieszyła się słońcem i podziwiała piękne i dumne kwiaty w pobliskim ogrodzie. Do stokrotki przyleciał **skowronek**, tańczył wokół niej i śpiewał, tak że niepozorny kwiatek poczuł się wyróżniony i szczęśliwy. Następnego dnia chłopcy uwięzili skowronka i stokrotkę **w klatce**. Oboje umierali z pragnienia, ponieważ nikt nie podał im wody. Skowronek litował się nad więdnącym kwiatkiem, a stokrotka bardzo mu współczuła. Pod wieczór **ptaszek zmarł** z pragnienia. Kolejnego ranka chłopcy z rozpaczą zauważyli, że skowronek jest martwy. Urządzili mu pogrzeb, a zwiędłą **stokrotkę wyrzucili** na drogę.

Czas akcji

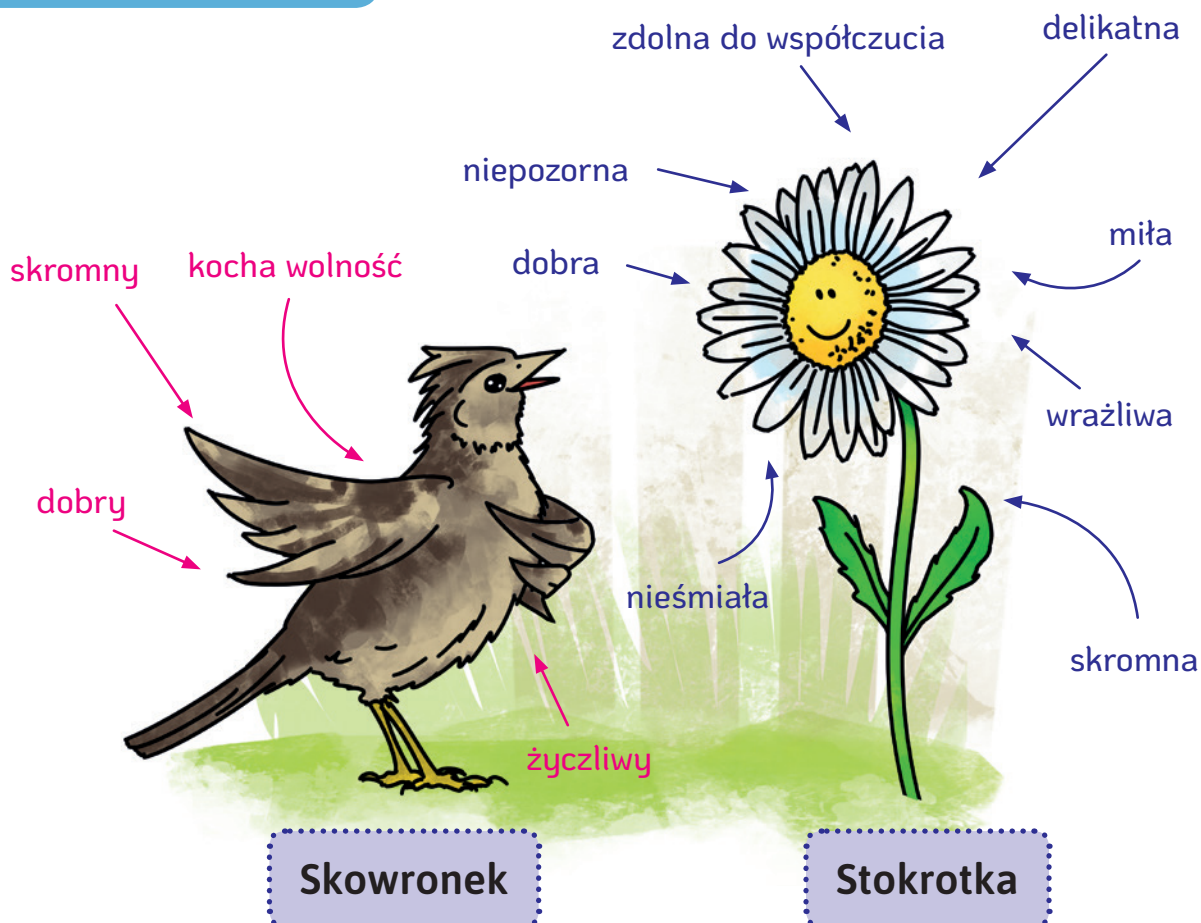
Jedna doba – poznajemy stokrotkę o poranku, następnego poranka uwięziony skowronek umiera, a stokrotka więdnie i zostaje wyrzucona.

Miejsca akcji

- ▶ trawnik przed altaną w pobliżu pięknego ogrodu
- ▶ klatka, do której trafiają skowronek i stokrotka

Główni bohaterowie

O czym jest baśń?

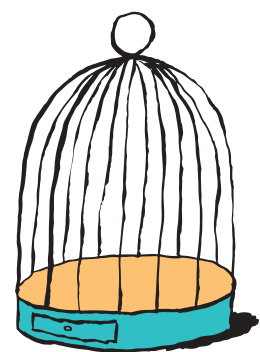
To opowieść o śmierci niepozornego, skromnego kwiatka i maleńkiego ptaszka, zamkniętych w klatce przez złych chłopców. Oboje potrafili w tych ostatnich chwilach współczuć jedno drugiemu i wzajemnie się pocieszać.

Rozglądaj się wokół,
podziwiaj zielen,
drzewa, kwiaty, ciesz
się nimi, ale nie niszcz
ich bezmyślnie.

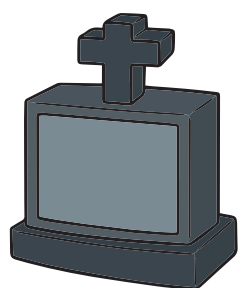
Wszystkie żywe istoty – ludzie, ptaki,
zwierzęta – mają prawo do wolności
i godnego traktowania. Warto obdarzać je
życzliwością i miłością, a jeśli masz
domowego pupila – psa, kota
czy kanarka – wiedz, że jesteś za
niego odpowiedzialny.

Fajne zdania do zapamiętania

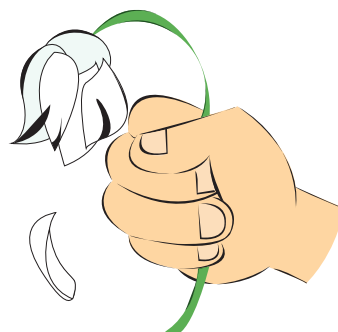
Kolejność wydarzeń

Skowronek i stokrotka
zostają uwięzieni
w klatce.

Pogrzeb skowronka.

Zwiędła stokrotka
zostaje wyrzucona.

START

1

Przyjaźń skromnej
stokrotki ze skowronkiem.

2

Ptaka umiera z pragnienia.

3

4

5

KONIEC

Sprawdź, co pamiętasz z lektury

1. Bohaterką której baśni jest Gerda?
 - a) *Stokrotka*
 - b) *Królowa Śniegu*
 - c) *Dziewczynka z zapałkami*
2. Zakreśl poprawną odpowiedź:
 - a) Wszyscy lubili brzydkie kaczątko.
 - b) Dziewczynka w sylwestrowy wieczór sprzedała swoje zapałki.
 - c) Stokrotka współczuła umierającemu ptaszkowi.
3. Dokończ zdanie. Staruszka, która pomogła Gerdzie wyjść z łódki na rzece:
 - a) Powiedziała jej, gdzie jest Kaj.
 - b) Podarowała jej suknię, karocę i mufkę
 - c) Zaczarowała dziewczynkę i zatrzymała u siebie.
4. Chłopcy, bohaterowie baśni *Stokrotka*:
 - a) Wyprawili ptaszkowi wspaniały pogrzeb.
 - b) Nie zmartwili się śmiercią skowronka.
 - c) Uwolnili ptaszka z klatki.
5. Uporządkuj w kolejności marzenia/wizje bohaterki baśni *Dziewczynka z zapałkami* (a, b, c):

suto zastawiony stół ze
świętecznymi potrawami

uśmiechnięta babcia, która
wyciąga ręce do wnuczki

żelazny piec z mosiężnymi drzwiami, buchający gorącem

Niesamowite przygody dziesięciu skarpetek (czterech prawych i sześciu lewych)

Justyna Bednarek

Tak to się zaczyna...

„Naprawdę nie wiem, gdzie się gubią... – mama patrzyła na piętrzący się na środku łazienki stos pojedynczych skarpetek. – Przecież do pralki trafiają zawsze dwie, a potem okazuje się, że jedna gdzieś znika. Przez ostatnie lata zbierałam ogromny wór skarpet bez pary! A to znaczy, że gdzieś w tym domu ukrywa się cała armia pojedynczych skarpet...”.

O autorce

Justyna Bednarek urodziła się w 1970 roku. Mieszka w Warszawie w domu pełnym kwiatów, uśmiechu i radości. Lubi muzykę (ukończyła szkołę muzyczną), lubi rzeźbić, haftować, tkąć, zbierać zioła. Pracowała jako dziennikarka, ale od kilku lat zajmuje się pisanem książek dla dzieci, o czym marzyła od dawna, ale zawsze jakoś tak się składało, że brakowało jej czasu. Gromadziła więc pomysły, które teraz realizuje. Ma ogromne poczucie humoru, o czym przekonasz się, czytając fantastyczne opowieści o skarpetkach.

A to ciekawe...

Justyna Bednarek napisała około 40 książek dla dzieci. To bardzo dobra wiadomość!

Przeczytaj! Naprawdę warto!

- ▶ Przeniesiesz się w fantastyczny świat wyobraźni, w którym wszystko jest możliwe.
- ▶ Uśmiesz się. Humor, zabawne postacie, sytuacje i dialogi są mocną stroną tej lektury.
- ▶ Zdobędziesz wiele życiowych wskazówek, które odpowiedzą ci, jak być szczęśliwym i cieszyć się każdym dniem.
- ▶ Przekonasz się, że dobrze mieć w życiu pasję i poświęcić się jej, mimo przejściowych trudności.
- ▶ Uwierzysz, że warto marzyć i urzeczywistniać swe marzenia, zmieniać siebie i świat na lepsze oraz szukać w nim własnego miejsca – to sprawia, że czujemy się radośni i szczęśliwi.

Czas akcji

Czasy współczesne.

Miejsca akcji

Nie są dokładnie określone. Rodzice z małą Be mieszkają w większym mieście, akcja toczy się też w lesie, w ogródku działkowym, na ulicy, na łące, na płynącym przez morze okręcie i na plaży, w ogrodzie, na szarym podwórzu, w kawiarni, w gnieździe wron.

Bohaterowie

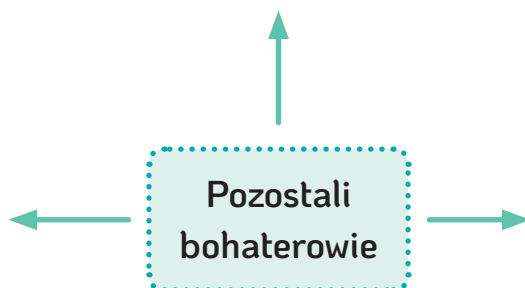
Dziesięć skarpetek – żadna z nich nie ma pary, każda jest inna i każda po ucieczce z pralki przeżywa niezwykle przygody – jest bohaterką odrębnej opowieści.

Pozostali bohaterowie

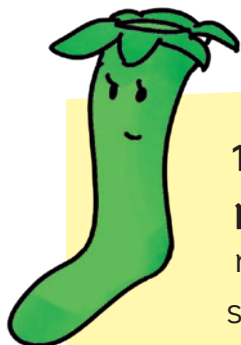
Basia (Be) –
córeczka Mamy i Taty.

Tata Be – pracuje
w biurze, a ponieważ
granatowe skarpetki
są bardzo ruchliwe
i zawsze idą do
przodu, tata porusza
się truchtem.

Mama Be –
wrozumiała wobec
Basi i znikających
skarpetek, zastanawia
się nad tym, gdzie
podziewają się
pojedyncze skarpetki.

Kilka słów o treści i kompozycji książki

1. Na początku poznajemy bohaterów oraz główny problem: znikające skarpetki. Mama małej Basi patrzy na stos pojedynczych skarpetek, dziwiąc się, gdzie gubią się ich drugie połówki. Do pralki trafiają dwie, a potem jedna znika. Dziewczynka przypuszcza, że pożera je pralka albo co druga skarpetka rozpuszcza się w trakcie prania. W końcu wzywają hydraulika. Po dokładnych oględzinach fachowiec stwierdza, że niektóre skarpetki uciekły – wybrały wolność. Mama i córka postanawiają na nie czekać.

2. Kolejne rozdziały książki opowiadają o przygodach poszczególnych skarpetek (omawiamy je dokładniej w dalszej części tego rozdziału).

3. W epilogu Mama rozmawia z Be o skarpetce w czerwone kropki. Obie zastanawiają się, gdzie się podziała i co teraz robi. Na koniec Mama życzy skarpetkom powodzenia.

1. Opowieść o skarpetce pierwszej, która wygrała casting, zdobyła rolę w popularnym serialu i została prawdziwą gwiazdą

Bardzo krótkie streszczenie

Elegancka **czarna skarpetka** wyskoczyła z kosza i wyszła dziurą pod pralką. Marzyła o karierze aktorskiej, więc zgłosiła się na **casting do serialu** telewizyjnego. Z uczuciem wyrecytowała wiersz o smutnej doli skarpetek, a wzruszony reżyser dał jej rolę. Wkrótce **została gwiazdą**, udzielała wywiadów, pozowała do zdjęć, stała się rozpoznawalna. Zakochała się i zaręczyła, ale jej związek nie przetrwał, ponieważ liczyła się dla niej **tylko kariera**. Gdy się postarzała, robiła sobie operacje plastyczne, aby jak najdłużej utrzymać młodość. Napisała też **pamiętniki** z opisem pikantnych romansów z wysoko postawionymi stopami, co wywołało skandal.

Warto dążyć do realizowania swojej pasji,
ale trzeba mieć na siebie pomysł i ufać
w swoje zdolności.

Fajne zdania do zapamiętania

Aktorstwo wymaga nie tylko talentu,
ale też odwagi, śmiałości, wytrwałości
i umiejętności znoszenia porażek, bo
przecież nie każdy aktor staje się od
razu gwiazdą.

Niekiedy pęd do
kariery niszczy
ważne relacje
z bliskimi.